

Spelling op maat 1

De programma's Spelling op maat 1, 2 en 3 vormen een complete leerlijn voor de spelling die op de basisschool moet worden aangeleerd. Spelling op maat 1 is het eerste deel van deze leerlijn.

Waar hoor je de ou van kou ?	Waar hoor je de ei van Hein ?
huur	lief
paus	elf
horen	hijg
loop	heen

twee baarden, een baar
twee winden, een win
twee bulten, een bul

Wis de streepjes en typ overal AU.

OP STAP MET OOM MAURITS

Oom M--rits rookt altijd een dikke sigaar. Zijn nieuwe --to is bl--w. Op een dag in --gustus mag ik met hem mee. Hij draait zijn muziek en we horen het appl--s. Al g--w is het erg ben--wd. Het lijkt wel een s--nal Na twee uur is het even p--ze. Ik stap uit en k--w op een stukje k--wgom. Dan hoor ik opeens 'mi--w' en ik voel een kleine kl--w op mijn been. Het is een poesje. We nemen het mee naar huis. Mijn moeder trekt een wenkbr--w op. Maar ze doet niet fl--w, hij mag blijven.

een schaap
twee scha a pen

De rover hapt één letter weg
'scha-pen' heeft maar één a...!

Nee, dat is niet goed. De F wordt bij langer maken een V.

Nee, alleen 'kousen' is goed. Het woord 'huisen' is fout. Het moet met Z.

Nee, het goede woord is ...vechten. Vóór de T krijg je vaak CH!

Nee, alleen 'kieuw' is juist. Er moet een U voor de W.

MuisWerk Educatief

Spelling op maat 1

Wat weet je al?

Alle oefeningen

Jouw oefeningen

MuisWerk™

Killer

Doelgroepen Spelling op maat 1

Dit programma is gemaakt voor leerlingen van eind groep 3 en groep 4 van de basisschool, het praktijkonderwijs, vmbo bbl en mbo 1.

Omschrijving Spelling op maat 1

De rubrieken van Spelling op maat 1 zijn opgebouwd naar moeilijkheid, op basis van de lesstofindeling die in de meeste methodes voor het basisonderwijs gevolgd wordt.

Rubriek A besteedt aandacht aan het besef dat woorden vaak bestaan uit twee of meer lettergrepen: een aspect van het fonologisch bewustzijn dat verderop voor de spelling heel belangrijk wordt.

Vervolgens komt aan de orde dat je bij het spellen soms iets moet afwijken van wat je precies hoort. Bijvoorbeeld bij het weglaten van de vaak uitgesproken tussenletters in 'melk' (mellek) en 'berg' (berreg) (rubriek B), bij het schrijven van woorden op -eer, -eur en -oor waarin ondanks de afwijkende uitspraak die door de r veroorzaakt wordt, gewoon 'ee', 'eu' en 'oo' geschreven moet

worden (rubriek C) en bij het schrijven van de j-klank die op het eind van een woord altijd als i geschreven wordt (rubriek D).

Dan is het tijd voor klanken die op twee verschillende manieren gespeld kunnen worden: de g-klank in 'school', 'wacht' en 'groot' (rubriek E), de extra u in woorden als 'nieuw' en 'leeuw' (rubriek F) en de spelling van de regelmatig gevormde verkleinwoorden: huis-je, deur-tje, bloem-pje (rubriek G). Vervolgens komen opnieuw enkele belangrijke inprentspelingen voorbij: de woorden met ei of ij (klein, fijn) en de woorden met au of ou (blauw, kou), waarbij het onthouden wordt bevorderd doordat een groep woorden is ondergebracht in verhaaltjes (het ei-verhaal en het au-verhaal) (rubrieken H en I).

Rubriek J gaat over de spelling van woorden die op -nk eindigen. Je hoort ngk, maar schrijft de g niet. De voorvoegsels be- ge- en ver-, meestal uitgesproken met schwa-klank zijn het onderwerp van rubriek K.

Hierna zijn we aangekomen bij drie belangrijke spellingregels, die ook in groep 5 en in alle volgende basisschooljaren terug blijven komen: de verlengingsregel (rubriek L), de medeklinkerverenkeling (rubriek M) en de klinkerverdubbeling (rubriek N). Voor het toepassen van deze morfologische regels is het niet voldoende om klanken aan letters te kunnen koppelen. Er moet over de grens van het woord heen gekeken worden ('hand' vanwege 'handen') en rekening gehouden worden met de verdeling in lettergrepen: 'lo-pen' met één o omdat de klinker op het eind van een lettergreep staat en 'zet-ten' met dubbel t omdat er anders geen korte klinker gelezen zou worden. Voor de medeklinkerverenkeling is de term 'roverwoorden' gekozen. De lange klank bestaat gewoonlijk uit twee letters, maar de 'roo-ver' rooft er één weg. Het woord zelf demonstreert de regel. Hetzelfde geldt voor de woorden met dubbelaar: na een korte klank twee dezelfde letters. De laatste drie onderwerpen komen - maar nu met iets moeilijker woorden - terug in de eerste rubrieken van groep 5. De een-na-laatste rubriek van Spelling op maat 1 (rubriek O) gaat over zowel roverwoorden als woorden met dubbelaar. In deze gemengde setting kan een leerling pas goed laten zien of hij de regels begrepen heeft.

Elke rubriek bevat een aantal oefeningen (maximaal 9). De reeks oefeningen binnen de rubriek heeft een opbouw naar moeilijkheid. In de eerste oefeningen worden vaak deelonderwerpen behandeld en in latere oefeningen komt de totale stof bij elkaar. De laatste oefening van elke rubriek is meestal een woorddictee met uitgebreide feedback. Deze oefeningen kunnen daarom als toets gebruikt worden.

Veel oefeningen hebben een 'levend' karakter, dat wil zeggen: ze behandelen wel telkens dezelfde lesstof, maar met wisselende woorden en zinnen.

Hieronder volgt een opsomming van de onderwerpen:

Rubriek	Lesstof	Voorbeeld
A	lettergrepen	aar/dig – roof/dier
B	plakletters	melk – berg – kalf
C	eer – eur – oor	beer – deur – koor
D	aai – ooi – oei	haai – kooi – loei
E	ch/g	school – wacht – groot
F	ieuw/eeuw	nieuw – leeuw – mouw
G	verkleinwoorden	huisje – deurtje – bloempje
H	ei/ij	klein – fijn
I	au/ou	blauw – kou
J	ng/nk	slang – slank
K	be/ge/ver	bedank – gebruik – verhuis
L	eindletter d/t	hand – kant
M	roverwoorden	strepn – stekken – horen – horren
N	dubbelaar	pakker – stoppen – hutten
O	rover en dubbelaar	steken – stekken – horen – horren
P	twee lettergrepen (regelmatig)	heksen – reeksen - ruiken

Spelling op Maat 1 bestaat uit 78 oefeningen, onderverdeeld naar onderwerp. In totaal zijn in dit lesbestand 2003 opdrachten verwerkt en er zijn 133 ingesproken uitlegschermen.

Overzicht van de oefeningen in Spelling op maat 1:

Rubriek	oefening	Type
A lettergrepen	1. Hoeveel stukken	Meerkeuze
	2. Woorden bouwen	Volgorde
	3. Woorden breken	Slepen
B plakletters	1. Plakletters	Meerkeuze
	2. Letters wissen	Wijzig tekst
	3. Kies het goede woord	Meerkeuze
	4. Woorddictee	Open vraag
C eur/oo/eer	1. EER-EUR-OOR	Meerkeuze
	2. Fouten zoeken	Wijs aan in tekst
	3. Woorddictee	Open vraag
D aai/ooi/oei	1. AAI-OOI-OEI	Stenen
	2. Kies uit twee	Meerkeuze
	3. Fouten zoeken	Wijs aan in tekst
	4. Woorddictee	Open vraag
E sch/cht/g	1. CH of G – kies uit twee	Meerkeuze
	2. De knecht van de tovenaer	Wijzig tekst

	3. Woorden met CH	Stenen
	4. CH of G in rij	Rijen
	5. Woorddictee	Open vraag
F ieuw/eeuw/ouw/auw	1. IEUW en EEUW	Stenen
	2. Kies uit twee	Meerkeuze
	3. Woorddictee	Open vraag
G verkleinwoorden	1. Roddels	Wijs aan in tekst
	2. Verkleinwoord of niet	Rijen
	3. Verkleinwoord maken	Open vraag
	4. Woorddictee	Open vraag
H ei/ij	1. Klanken vergelijken	Meerkeuze
	2. Prinses Marjolein	Wijzig tekst
	3. EI of IJ in zin	Meerkeuze
	4. EI of IJ in rij	Rijen
	5. Goede woorden zoeken	Stenen
	6. Kies het goede woord	Meerkeuze
	7. Woorddictee	Open vraag
I au/ou	1. Op stap met oom Maurits	Wijzig tekst
	2. AU of OU in zin	Meerkeuze
	3. AU of OU in rij	Rijen
	4. Goede woorden zoeken	Stenen
	5. Naar Harderwijk	Wijzig tekst
	6. Kies het goede woord	Meerkeuze
	7. Woorddictee	Open vraag
J ng/nk	1. NK of NG – kies uit twee	Meerkeuze
	2. NK of NG in de rij	Rijen
	3. Kies het goede woord	Meerkeuze
	4. Woorddictee	Open vraag
K be/ge/en/ver/je	1. BE-GE-VER	Meerkeuze
	2. Woorddictee	Open vraag
L eind d/t	1. D of T op het eind	Open vraag
	2. D of T in de rij	Rijen
	3. D of T invullen	Wijzig tekst
	4. Kies uit twee	Meerkeuze
	5. Klik op de goede woorden	Stenen
	6. Woorddictee	Open vraag
M rover	1. Roverwoorden maken	Open vraag
	2. Roverwoorden goed of fout	Rijen
	3. Kies uit twee	Meerkeuze
	4. Woorddictee	Open vraag

N dubbelaar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dubbelaar gebruiken 2. Dubbelaar goed of fout 3. Kies uit twee 4. Woorddictee 	<p>Open vraag</p> <p>Rijen</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Open vraag</p>
O rover en dubbelaar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klinkers en medeklinkers 2. Korte of lange klank 3. Woorden breken 4. Rover en dubbelaar 5. Rover en dubbelaar in rij 6. Een of twee medeklinkers 7. Welk woord is goed? 8. Woorddictee 	<p>Rijen</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Slepen</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Rijen</p> <p>Rijen</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Open vraag</p>
P heksen/reeksen/ruiken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Woorden breken 2. Eerste lettergreep 3. Een of twee klinkers 4. Een of twee medeklinkers 5. Het geheim in het bos 6. Welk woord is goed? 7. Woorddictee 	<p>Slepen</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Rijen</p> <p>Wijzig tekst</p> <p>Meerkeuze</p> <p>Open vraag</p>
Q eigen oefeningen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eigen oefening – meerkeuze 2. Eigen oefening – rijen 3. Eigen oefening – stenen 	<p>Meerkeuze</p> <p>Rijen</p> <p>Stenen</p>